

Силабус курсу РЕЛІГІЙНИЙ ПЛЮРАЛІЗМ ГРЕКО-РИМСЬКОГО СВІТУ	
Освітній ступінь – магістр Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 031 Релігієзнавство Освітньо-професійна програма «Релігієзнавство» Кількість кредитів - 6 (72 год. аудит.: 30 /42) Рік підготовки, семестр – I рік, I семестр Компонент освітньої програми: вибірко- вий Дні занять: згідно з розкладом занять Консультації: згідно з графіком індивідуальної роботи	
Мова викладання: українська	

Керівник курсу

ПП

к.і.н., доц. **Шама Олександр Іванович**

Контактна інформація shama@tnpu.edu.ua +380684491136

Опис дисципліни

Виходячи з *актуальності* проблем різноманіття і мирного сусідства різних релігійних систем в сучасному суспільстві, курс «Релігійний плюралізм греко-римського світу» дає можливість: *ознайомитись* з релігійною ситуацією у Середземномор'ї епохи Античності, яку можна представити як реально існуюче співіснування незалежних одних від одних численних віросповідань і культів; *зрозуміти* закономірності становлення і еволюції релігійних уявлень, пантеону, міфології і ритуалу стародавніх греків і римлян; *з'ясувати* специфіку процесу релігійного синкретизму в елліністично-римську епоху; *усвідомити* сутність релігійного плюралізму греко-римського світу і *навчитись* порівнювати цей стародавній плюралізм із сучасними екуменічними (суперекуменічними) тенденціями і рухами. Дослідження різноманітних відносин, що виникали між релігіями і культурами Стародавньої Греції, Риму і Східного Середземномор'я здійснюється у нерозривному зв'язку з аналізом історичних обставин їх виникнення і розвитку, а також ролі соціально-економічних і політичних процесів, притаманних рабовласницькому суспільству. Все це повинно сприяти формуванню знань, умінь і навичок, що уможливають в найближчому майбутньому перехід до наукової праці при написанні кваліфікаційних робіт. Основною формою навчання є аудиторна робота, що нерозривно поєднується із самостійною роботою студентів. Форми проведення занять — лекції, семінарські заняття, індивідуальні консультації.

Навчальний контент

Теми	Результати навчання
Змістовий модуль 1 Вступ. Плюралізм релігій і культів Стародавньої Греції і Східного Середземномор'я	
Вступ. Теоретично-методичні основи курсу	<p>У процесі вивчення курсу «Релігійний плюралізм греко-римського світу» студенти, засвоївши його теоретично-методичні положення, основні поняття і категорії, повинні:</p> <ul style="list-style-type: none"> — навчитись визначати об'єкт, предмет, сутність, особливості, тенденції, функціональність релігії в контексті релігійних процесів в епоху Античності; — зрозуміти сутність генезису і еволюції античних культів, їх нерозривний зв'язок із становленням, розквітом і кризою грецького поліса і римського муніципія;
Розділ 1. Реконструкція релігійних уявлень Егейської цивілізації	
Розділи 2-3. Міфологія (космогонія, космологія, пантеон, антропологія і т.д.) еллінів Гомерівського, Архаїчного і Класичного періодів	
Розділи 4-5. Найважливіші релігійні культури стародавніх греків (олімпійських богів, Деметри, Діоніса, орфіків, піфагорійців тощо)	
Розділи 6-7. Релігійний синкретизм епохи Еллінізму	
Змістовий модуль 2 Плюралізм релігій і культів Римської середземноморської держави	
Розділ 8. Реконструкція релігійних уявлень Етруської цивілізації	<ul style="list-style-type: none"> — засвоїти типологію античних релігій і культів за рівнями їх історичного розвитку і етнічно-державною належністю; — з'ясувати історичні умови формування релігійного плюралізму епохи Античності; — знаходити взаємопов'язаність між релігійно-ідеологічними і політичними, соціально-економічними і культурними аспектами життя античного суспільства
Розділ 9. Рання релігія стародавніх римлян. Римський муніципій і специфіка міфології і культів	
Розділи 10-11. Утворення Римської середземноморської держави і греко-римсько-елліністичний релігійний синкретизм	
Розділи 12-13. Релігійна ситуація у Римській імперії. Культ імператора і поширення календарно-есхатологічних релігій	
Розділ 14. Специфіка релігійного плюралізму епохи Імперії	

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 1	Здатність до адаптації і дії в новій ситуації.
ЗК 2	Вміння виявляти, ставити, вирішувати проблеми.
ЗК 4	Уміння працювати в міжнародному та вітчизняному професійному середовищі.
ЗК 5	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
ЗК-8	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК-9	Цінування і повага різноманітності та мультикультурності.
ЗК-10	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
ЗК-11	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
СК-1	Здатність критично осмислювати проблеми у сфері релігієзнавства і на межі галузей знань, аналізувати наукові здобутки та результати релігієзнавчих напрямів і шкіл.
СК 3	Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення у галузі релігієзнавства, розв'язувати сучасні релігієзнавчі проблеми.
СК 4	Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування емпіричних даних та теоретичного матеріалу з використанням усталених і новітніх методів релігієзнавства.

Літературні джерела

- Академічне релігієзнавство. Підручник. За наук. ред. проф. А. Колодного. К.: Світ Знань, 2000. 862 с.
- Антология источников по истории, культуре и религии Древней Греции / Под ред. В.И. Кузицина. — СПб.: Алетейя, 2000. — 608 с.
- Винничук Л. Люди, нравы и обычаи Древней Греции и Рима / Пер. с польск. — М.: Высш. шк., 1988.
- Гаспаров М.Л. Занимательная Греция: Рассказы о древнегреческой культуре. — М., 1998.
- Гесиод. Полное собрание текстов. Фрагменты. Поэмы. — М., 2001.
- Гиро П. Частная и общественная жизнь греков / Пер. с франц. Н.И. Лихаревой. — СПб.: Издан. Т-ва О.Н. Поповой, 1913. — 672 с. (Репринт. изд. — М.: Ладомир, 1994).
- Гиро П. Частная и общественная жизнь римлян. — СПб.: Алетейя, 1995
- Керам К.В. Боги, гробницы, ученые / Пер. с нем. А.С. Варшавского. — М.: Вече, 2003.
- Лосев А.Ф. Мифология греков и римлян. — М., 1996.
- Релігієзнавчий словник. За ред. А. Колодного і Б. Лобовика. К.: Четверта хвиля, 1996. 392 с.
- Релігієзнавство: Підручник. За ред. В. І. Лубського, В. І. Теремка. К.: Академія, 2000. 408 с.
- Религиоведение. Хрестоматия. М., 2000.
- Історія релігії: Збірник документів і матеріалів. Упоряд.: Е.Бистрицька, І. Зуляк. Тернопіль: Астон, 2003. 524 с.
- Головащенко С. Історія християнства: курс лекцій. Навчальний посібник К.: Либідь, 1999. 352 с.
- Головащенко С. Біблієзнавство. Вступний курс. К.: Либідь, 2001. 496 с.
- Дисциплінарне релігієзнавство: Підручник / За ред. А. Колодного. К., 2010. 200 с.
- Колодний А. Основи релігієзнавства: Курс лекцій. Дрогобич: Коло, 2006.
- Виговський Л. Функціональність релігії: природа і прояви. К.—Хмельницький, 2004. 339 с.
- Релігія в контексті культурно-цивілізаційного діалогу: Монографія. За ред. А. Колодного і Л. Филипович. К. 2010. 239 с.
- Тайлор Е. Первобытная культура. М.: Издательство политической литературы, 1989. 573 с.
- Токарев С.А. Ранние формы религии. М.: Издательство политической литературы, 1990. 622 с.
- Ранович А. Б. Первоисточники по истории раннего христианства. Античные критики христианства. М.: Издательство политической литературы, 1990. 479 с.
- Свенцицкая И. С. Раннее христианство: страницы истории. М.: Издательство политической литературы, 1987. — 336 с.
- Фрэзер Дж. Золотая ветвь. Исследование магии и религии. — М., 1986.
- Фрэзер Дж. Фольклор в Ветхом Завете. — М.: Издательство политической литературы, 1989. — 542 с.
- Шифман Н. Ш. Ветхий Завет и его мир. — М.: Издательство политической литературы, 1987. — 239 с.
- Штаерман Е.М. Религия и мораль угнетенных классов Римской империи. — М., 1961.
- Штраус Д. Ф. Жизнь Иисуса. — М.: Республика, 1992. — 528 с.
- Христианство: Энциклопедический словарь: В 3т. /Ред. Кол. : С. С. Аверенцев (гл. ред.) и др. - М.: Большая российская энциклопедия, 1993 — 1995.
- Павленко П. Ісус Христос – постать історії: Монографія. — Біла Церква, 2001.

Академічне релігієзнавство (мультимедійне видання) /За ред. А. Колодного. – Львів, 2007.
Здіорук С. І. Суспільно-релігійні відносини: виклики України XXI століття. – К, 2005. –
//Режим доступу: http://old.niss.gov.ua/book/Zdior_book/index.htm
www.risu.org.ua – Релігійно-інформаційна служба України.
<http://www.religion.in.ua> – Релігія в Україні.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі лабораторного заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
ЗМ 1 (розділи 1- 7) усне опитування, тести, завдання	40
ЗМ 2 (розділи 8 - 14) усне опитування, тести, завдання	45
Підсумкове есе (1 - 14 розділи)	15

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних і семінарських робіт.
- 3) Завдання для підсумкового контролю (екзаменаційні питання)
- 4) Електронне навчання в системі MOODLE